

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„ALEXANDRU PHILIPPIDE”

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„ALEXANDRU PHILIPPIDE”**

Anul XXIII, nr. 2, 2024

IAȘI

aprilie–iunie

CUPRINDE:

- Proiecte de cercetare
- Granturi, proiecte, burse
- Manifestări științifice și culturale
- Cărți
- Premii, distincții
- Studii, articole, recenzii
- Comunicări științifice
- Lansări de carte
- Academia Altfel
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În trimestrul al doilea al anului 2024:

◆ La **Departamentul de lexicologie și lexicografie** s-au derulat cercetările planificate în programul Academiei Române *Tezaurul lexical al limbii române*.

În cadrul proiectului **DLR. Dicționarul limbii române**, ediția a II-a revizuită și adăugită, **Litera C**, s-au revizuit articole lexicografice din porțiunea C – CABA, conform ultimelor norme lexicografice în uz.

În proiectul **CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic** (<https://clre.solirom.ro>), s-au desfășurat activități necesare dezvoltării corpusului (au fost aduse unele îmbunătățiri atât interfeței de lucru, cât și celei de consultare, de către specialistul informatician). Dr. Alina Bursuc a continuat lucrul, cu asistența în interfață a lui Claudius Teodorescu, în vederea realizării în cadrul CLRE a unui proiect-pilot de transcriere integrală și de adnotare a unui dicționar tipărit în alfabet de tranziție – Negulici, *Vocabular* (1848). Echipa a continuat

activitatea de tutorizare – în cadrul stagiilor semestriale de practică de cercetare – a unor masteranzi ai Facultății de Litere și ai Facultății de Informatică de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, precum și ai Facultății de Litere a Universității „Transilvania” din Brașov, care sunt implicați în dezvoltarea *CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic*; studenți și masteranzi ai Facultății de Litere de la Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, au efectuat activitatea de practică de specialitate în cadrul proiectului *eDTLR. Dicționarul limbii române în format electronic*, sub coordonarea dr. Gabriela Haja. Cercetătorii din Departamentul de lexicologie și lexicografie au continuat monitorizarea activității de cercetare a unor colaboratori – specialiști, cadre didactice și/sau doctoranzi, absolvenți ai Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași sau ai Facultății de Litere a Universității „Transilvania” din Brașov, cu experiență în practica de specialitate organizată în departamentul nostru în anii anteriori și care sunt implicați în dezvoltarea *CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic*. Dr. Elena Tamba și dr. Gabriela Haja au participat, în 4 iunie a.c., la întâlnirea de lucru cu colegii coordonatori ai echipelor de lexicografi, dr. Cristian Moroianu, de la București, și dr. Bogdan Harhăță, de la Cluj-Napoca, ce a avut ca subiect activitățile curente de cercetare din cadrul proiectului *DLR. Dicționarul limbii române*, ediția a doua revizuită și adăugită, precum și dezvoltarea site-ului DLR² (<https://dlri.ro/>), la care a participat și specialistul informatician de la București, Cătălin Mititelu.

Doi cercetători din departament (dr. Elena Isabelle Tamba și dr. Marius-Radu Clim) fac parte din redacția revistei academice „Philologica Jassyensia”; în această calitate au participat la pregătirea Nr. 1/ 2024 al revistei.

Paralel, cercetătorii departamentului și-au urmat activitatea de cercetare în proiecte internaționale, naționale sau în proiecte individuale independente.

◆ **La Departamentul de dialectologie și sociolingvistică** au continuat activitățile referitoare la publicarea materialului dialectal aferent proiectului *NALR–Moldova și Bucovina*. O primă astfel de activitate a constat în introducerea materialului de pe fișele din caietele de anchetă în baza de date electronică a celui de-al VI-lea volum al seriei (7 hărți și 22 de planșe cu material necartografiat). O a doua activitate are în vedere publicarea textelor dialectale din arhiva proiectului, direcție în care au fost tehnoredactate și revizuite (parțial) un număr de 14 pagini format A4 cu etno- și sociotexte din zona Bucovinei (localitatea Zvorâștea, pct. 496). În sfârșit, o a treia activitate de cercetare se derulează în cadrul colaborării dintre Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” și Institutul de Informatică Teoretică, ambele din cadrul Filialei Iași a Academiei Române, în direcția realizării proiectului *NALR–Moldova și Bucovina – resurse lingvistice în format electronic (eNALR–MB)*. Operațiuni realizate în cadrul acestui proiect: a) identificare tematică din arhiva digitală a Departamentului a unui număr de 30 fișiere audio cu material relevant pentru tematica și structura proiectului; b) operațiuni de testare a interfeței de administrare a platformei eNALR–MB; c) a început procesul de digitalizare a primelor două volume din *NALR. Moldova și Bucovina*, prin utilizarea aplicației informatice *ALRMaps*; în acest context, au fost introduse în baza de date informațiile lingvistice de pe primele trei hărți ale volumului I din seria menționată; d) verificarea scanărilor primelor două volume din *NALR. Moldova și Bucovina*, în vederea încărcării lor pe platforma eNALR-MB.

În data de 31 mai 2024, grupul de studenți de la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, care au efectuat practica de specialitate la Departamentul de dialectologie și sociolingvistică, s-au deplasat la Institut pentru un al doilea atelier de lucru, final, condus de dr. Luminița Botoșineanu, în cadrul căruia practicanții au cerut unele lămuriri și au făcut corecturi și ajustări punctuale asupra materialelor alocate pentru introducerea în baza de date electronică a atlasului lingvistic. La 15 iunie a.c., materialele introduse de

studenți au fost centralizate, apoi au fost supuse unui proces de evaluare, în baza căruia tutorii, dr. Luminița Botoșineanu și dr. Florin Olariu au acordat calificative.

Pe lângă aceste activități de cercetare, membrii departamentului (dr Luminița Botoșineanu, dr Florin-Teodor Olariu) au desfășurat și o susținută activitate editorială, contribuind la publicarea numărului 1/2024 al revistei academice „Philologica Jassyensia”, făcând parte din redacția revistei.

◆ La **Departamentul de istorie literară** a continuat lucrul la proiectul departamentului *Enciclopedia scrierilor memorialistice românești (ESMR)*: excerptarea informațiilor, precum și redactarea de articole (dr. Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, dr. Astrid Cambose, dr. Victor Durnea, dr. Ofelia Ichim, dr. Doris Mironescu, dr. Diana Stroescu). Dr. Amalia Drăgulănescu și dr. Sebastian Drăgulănescu lucrează la proiectul Mihai Codreanu, *Opere*, vol. I-II, ediție critică. Dr. Victor Durnea a continuat lucrul la ediția Al. A. Philippide, *Opere*, care va fi publicată la Fundația Națională pentru Știință și Artă, sub egida Academiei Române. Dr. Victor Durnea își continuă activitatea și în celelalte proiecte din norma sa de cercetare. Dr. Eugen Munteanu pregătește ediția Prima versiune românească a monografiei *Descriptio Moldaviae* a lui Dimitrie Cantemir (*Scrisoarea Moldovei, de Dimitrie Cantemir, domnul ei, carea acum întâiu sau typărit, în zilele binecredinciosului și de Hristos iubitoriului Domnului nostru Ioann Sandul Sturdza Voevod, cu blagosloveniiapreaosfințitului arhiepiscop și mitropolit KyrioKyrio Veniamin al Moldovei, pr vremea preacuviosului stareț al sfintelor monastiri Neamțului și Secului KyrDomentian, în Sfânta Monastire Neamțul*, la anul 1825, Avgust, în 19, în comparație cu originalul german al traducerii (*Demetrii Kantemirs, ehemaligen Fürsten in der Moldau, historisch- geographisch- undpolitische Beschreibungder Moldau, nebstdem Leben des Verfassersundeiner Landcharte*, Frankfurt und Leipzig, 1771) și cu originalul latin (ediția Dan Slușanschi). Ediție critică a textelor, studiu filologic și studiu traductologic.

Doi cercetători din departament (dr. Ofelia Ichim și dr. Doris Mironescu) fac parte din redacția revistei academice „Philologica Jassyensia” și au lucrat, printre celelalte activități, la pregătirea Nr 1/ 2024 al revistei.

◆ **Departamentul de etnologie** valorifică informațiile înregistrate în Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei pentru realizarea proiectului fundamental *Tipologii și corpusuri de texte*. Dr. **Adina Ciubotariu** a finalizat lucrarea *Îndeletniciri tradiționale din Moldova. Tipologie, corpus de texte și documente* și a pregătit-o pentru tipar în vederea publicării la Editura Academiei Române. Au rezultat 285 de pagini din care 108 cu documente fotografice din Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei. A desfășurat o anchetă etnografică în localitatea Proselnici din Iași și au rezultat 10 fotografii cu arhitectură vernaculară și îndeletniciri tradiționale. Dr. **Ioana Baskerville** a revizuit 125 de pagini și a editat 32 de fotografii din volumul *Rituri și credințe populare din ciclul obiceiurilor de iarnă. Tipologie și corpus de texte și documente*.

◆ La **Departamentul de toponimie**, în cadrul proiectului *DTM (Dicționarul toponimic al Moldovei, structural și etimologic*, vol. I), a fost efectuată revizia a 80 de pagini, aplicându-se normele de redactare actualizate. Concomitent s-a lucrat la completarea câmpurilor toponimice (noi componenți, prime atestări ale unor componenți ai câmpului) pentru 100 de pagini.

Dr. Daniela Butnaru s-a ocupat de îndrumarea activității de practică de specialitate a unui masterand, în cadrul convenției încheiate între Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” și Centrul Universitar Nord din Baia Mare.

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI CULTURALE

Conferința Internațională de Etno-didactică „Cultura tradițională în școală. Contribuția patrimoniului cultural imaterial la cadrul UNESCO pentru educație culturală și artistică” Iași, 16–17 mai 2024

Organizată de Departamentul de etnologie al Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași

Dr. Ioana Baskerville și dr. Adina Ciubotariu s-au ocupat de organizarea Conferinței internaționale de etno-didactică „Cultura tradițională în școală. Contribuția patrimoniului cultural imaterial la cadrul UNESCO pentru educație culturală și artistică”, sub egida Academiei Române, Filiala Iași și a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași, 16–17 mai 2024. Conferința s-a desfășurat la Muzeul „Vasile Pogor” din Iași. Lucrările prezentate cu acest prilej au fost următoarele: **16 mai 2024, Moderator: Dr. Ioana Repciuc:** Ozana Dram (manager CJCPCT Iași), *Pași recenți în aplicarea strategiei instituționale pentru promovarea patrimoniului etnomuzical din județul Iași*; Lavinia Răileanu (consultant artistic CJCPCT Iași), *Experiența „Răsunete”*; Dr. Ioana Repciuc (Academia Română, Filiala Iași), *Cadrul UNESCO pentru educație culturală și artistică. Care mai este valoarea economică a culturii?*; Dr. Cristian Mușa (Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, București), *Aspecte ale jocului tradițional în contextul satului contemporan*; Dr. Andrei Prohin (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Chișinău), *Rolul comunității școlare în salvagardarea unor elemente de patrimoniu cultural imaterial*; Dr. Cătălin-George Fedor, Centrul de Cercetări Antropologice „O. Necrasov”, Academia Română, Filiala Iași, *Despre capitalul cultural într-o comunitate tradițională moldovenească*. **Moderator: Dr. Adina Hulubaș:** Waldemar Alexander Megerle (Timiș), *Olăria lui Hortopan – o poveste uitată din Mihăileni, Botoșani*; Dan Șuvăială (Muzeul Etnografic al Moldovei, Complexul Național Muzeal „Moldova”, Iași), *Inițiative locale de promovare a culturii tradiționale*; (online) Dr. Maria Șpan (Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu), *Revista de Antropologie Culturală și caietul Micii cercetătorii descoperă patrimoniul cultural imaterial în anul aniversar 2023 – care a marcat 20 de ani de la adoptarea Convenției de la Paris pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial*. **17 mai 2024: Moderator: Dr. Ioana Repciuc:** (online) Mati Hakamaki (director, Finish Folk Music Institute, Finland), *Educational strategies for promoting intangible cultural heritage implemented by the Finish Folk Music Institute*; Drd. Mirela Miron (Facultatea de Teatru și Film, secția Cinematografie și Media, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj), *Cercetarea de teren împreună cu elevii. Camera de filmat ca mijloc de învățare*; Ana Maria Gavril (Școala gimnazială Dumești „Mareșal Constantin Prezan”, Vaslui), *Lumea satului la un click distanță*; Dimitrașco Natalia (Școala de Arte Criuleni, Republica Moldova), *Proiecte educaționale – una din metodele de eficientizare a managementului învățământului extrașcolar*. **Moderator: Dr. Adina Hulubaș:** Vasile Ioneț (Liceul Iordănești - Cernăuți, Ucraina), *Muzeul istorico-etnografic din Iordănești*; (online) Oana-Bianca Trufaș, (Liceul Tehnologic „Ovid Caledoniou”, Tecuci), *Predarea culturii tradiționale românești ca parte integrantă a orelor de limba și literatura română*; Marioara Calancea (Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Arboroasa”, Suceava), *Modele de integrare a conținuturilor culturii tradiționale în proiecte și programe de educație nonformală pentru învățământul preuniversitar*; Dr. Adina Hulubaș (Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”,

Academia Română, Filiala Iași), *Puncte de legătură: introducerea unui element de cultură tradițională în lecțiile din programa școlară. Exempli gratia: ouăle încondeiate*. Au urmat întrebări și concluzii.

Comitet organizatoric:

Dr. Adina Ciubotariu, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Iași

Dr. Ioana–Otilia Baskerville, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Iași

Darie–Silviu Flocea, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Iași

Comitet științific:

Dr. Adina CIUBOTARIU, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Iași

Dr. Ioana–Otilia BASKERVILLE, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Iași

Dr. Maria ȘPAN, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Dr. Cristian MUȘA, Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, București, Academia Română

**Colocviul cu participare internațională
„Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”
Ediția a XIII-a, în format hibrid
3–4 iunie 2024**

Singura manifestare științifică dedicată mai ales lexicografiei privitoare la limba română, Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării” (ACADLEXI) a ajuns la cea de a XIII-a ediție. Inițiat și organizat de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, evenimentul științific de anul acesta a avut drept coorganizator Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași și s-a desfășurat în perioada 3–4 iunie, în format hibrid (la sediul Academiei Române, Filiala Iași, și prin intermediul platformei Zoom), ceea ce a facilitat dialogul unor specialiști din țară și din străinătate. Astfel, centrele de cercetare ale Academiei Române au fost reprezentate prin cercetători de la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti” (București), Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” (Iași), Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” (Cluj-Napoca), Institutul de Cercetări pentru Inteligența Artificială „Mihai Drăgănescu” (București). Totodată, au participat cadre didactice și cercetători de la Facultatea de Litere a Universității din București, Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău și Facultatea de Litere a Universității „Dunărea de Jos” din Galați. De asemenea, participarea internațională a fost asigurată de specialiști de la Universitatea „Ludwig Maximilian” din München (Germania).

În cadrul colocviului au fost organizate cinci secțiuni: 1) Conferințe în plen; 2) Lansări de carte; 3) Masa rotundă cu tema *Prezent și perspective în lexicografia academică românească*; 4) Secțiunea specială *Alexandru Philippide – 165 de ani de la naștere: Rolul lui Alexandru Philippide în dezvoltarea lexicografiei românești*; 5) Comunicări. Lucrările au fost deschise de dr. Gabriela Haja, directorul Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide”, și de dr. Elena Isabelle Tamba, coordonatorul Departamentului de lexicologie și lexicografie din cadrul aceluiași institut.

Prima secțiune a fost dedicată celor trei conferințe plene, cu teme diverse, susținute de specialiști de prestigiu din România și din Germania. Astfel, în prima zi, participanții au auzit rezultatele unui demers științific comparatist, prezentat de PD dr. Aurelia Merlan, PD dr. Barbara Schäfer-Priess și Constanze Neudek, de la Universitatea „Ludwig Maximilian”

din München, *COMMATER et COMPATER dans des variétés romanes et germaniques*, și conferința susținută de dr. Cristian Moroianu, de la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti” al Academiei Române, București, *Reevaluarea corpusului lexicofrazeologic al DLR2 . Considerații lexicografice și lexicologice*. A doua zi a Colocviului Lexicografia academică românească. Provocările informatizării” a fost deschisă de conferința plenară susținută de dr. Bogdan Harhăță, de la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, ***Pendent opera (in)interrupta: dicționarele românești vechi în sec. XXI***.

Cea de-a doua secțiune a prilejuit lansarea unor lucrări reprezentative pentru lexicografia și filologia românească: *Terminologia astronomică românească științifică și populară. Fenomene, obiecte cosmice și constelații (TAFOC)*, coord. Cristina Florescu, autori: Cristina Florescu, Laura Manea, Elena Isabelle Tamba, Alina-Mihaela Bursuc, Daniela Butnaru, Cristina-Mariana Cărăbuș, Maria-Marilena Ciobanu, Cătălin Galeș, Florin-Teodor Olariu, Cladius Teodorescu și Gabriela-Ana Azanfirei, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2023 și *Hronograf den începutul lumii. O samă de învățături (Ms. 3517)*, traducere atribuită lui Nicolae Milescu Spătarul, ediție critică de Mioara Dragomir, Vol. I–V, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2024. De asemenea, în cadrul acestei secțiuni, a fost prezentat volumul *Actele Colocviului Internațional „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”*. 2023, coord. Gabriela Haja, Mariana Nastasia, editori: Alina Bursuc, Marius-Radu Clim, Mioara Dragomir, Cristina Florescu, Laura Manea, Elena Isabelle Tamba, Cladius Teodorescu, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2023. Prezentările au fost realizate, în ordine, de dr. Cristian Moroianu (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”, București), dr. Victor Celac (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”, București) și dr. Gabriela Haja (Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Iași).

La masa rotundă cu tema *Prezent și perspective în lexicografia academică românească*, la care au participat deopotrivă autorii dicționarelor realizate sub egida Academiei Române, în cele trei centre de cercetare din București, Cluj-Napoca, Iași, și specialiștii beneficiari ai acestor instrumente și resurse dedicate limbii române, s-a discutat despre *Dicționarul limbii române, ediția a II-a; Utilitatea resurselor lexicografice digitale create în Academia Română; Ediții digitale adăugate în CLRE: Corpus lexicografic românesc electronic* (<https://clre.solirom.ro/>). Totodată, în cadrul acestei secțiuni, dr. Petronela Savin a prezentat rezultatele proiectului de digitalizare a patrimoniului cultural alimentare „ECultFood” (<http://ecultfood.ub.ro/>).

A patra secțiune, organizată cu ocazia aniversării a 165 de ani de la nașterea lui Alexandru Philippide, a fost dedicată acestui mare lingvist român. Lucrările prezentate au avut în vedere, în special, activitatea lexicografică a lingvistului ieșean și au subliniat importanța contribuției acestuia la realizarea *Dicționarului-tezaur* al limbii române: *Importanța primei etape a Dicționarului limbii române – principiile, normele și lucrul lui A. Philippide și al echipei sale* (Mioara Dragomir); *Alexandru Philippide și neologismele în Dicționarul limbii române al Academiei* (Elena Isabelle Tamba); *Utilizarea Ms. Philippide (1897–1905) la redactarea Dicționarului limbii române, ediția a doua, revizuită și adăugită* (Mariana Nastasia).

O secțiune aparte a fost rezervată prezentării rezultatelor recente ale cercetărilor din domeniul lexicografiei, în special, și al lingvisticii și filologiei, în general, precum și a instrumentelor și resurselor existente pentru redactarea, în format electronic și tradițional, a dicționarelor academice. Au fost prezentate următoarele comunicări: *Noi reconsiderări etimologice în DELR, litera D, vol. al II-lea* (Ion Giurgea, Cristian Moroianu, Iulia Comaromi); *Câteva aspecte din practica redactării la Dicționarul etimologic al limbii române (DELR): dificultăți, controverse, problematizări lingvistice și (meta)lexicografice* (Raluca-

Mihaela Nedeia); *Digitalizarea DOOM³* (Cătălin Mititelu); *Pentru un dicționar de utilitate curentă al expresiilor românești* (Verginica Mititelu); *Redactarea termenilor pentru trepte monahale în câteva dicționare ale limbilor română și engleză* (Mircea Minică, Maria Ștefănescu); *Numele de plante în Dicționarul limbii române* (Gabriela Haja); *Rarități lexicale în Hronograf den începutul lumii. Ms. 3517 (cca 1658–1661) – Analiză în vederea lucrului la Dicționarul limbii române și la Dicționarul etimologic al limbii române, redactate sub egida Academiei Române (Litera E)* (Mioara Dragomir); *Elementele germane din lucrarea Kleines walachisch-deutsch und deutsch-walachisches Wörterbuch de Andreas Clemens, Buda, 1821. Partea a II-a* (Mariana Nastasia); **Particule-filler: definire, ilustrare acustică, particularități și funcții** (Oana Niculescu, Ariadna Ștefănescu, Rodica Zafiu); *Termenii astronomici românești. Chestiuni etimologice* (Cristina Florescu); *Termeni care desemnează fenomene astronomice în scrierea Viața și petrecerea svinților a mitropolitului Dosoftei* (Laura Manea); *Dicționarul între carte și bază de date. Observații terminologice* (Alina Bursuc); *Impactul digitalizării și al sistemelor de inteligență artificială asupra domeniului lexicografiei* (Marius-Radu Clim); *Dinamica vocabularului argotic românesc și reflectarea fenomenului în dicționarele de argou ale limbii române* (Oana Cenac); *Despre prenumele în limba română. O posibilă introducere* (Mihaela Popescu).

Lucrările au fost transmise în direct pe pagina de Facebook (<https://www.facebook.com/acadiasi/>) a Academiei Române, Filiala Iași, iar studiile rezultate în urma prezentărilor vor fi publicate în *Actele Colocviului cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”*. 2024, care va fi accesibil pe pagina „Publicații” a platformei <https://solirom.ro/>, alături de celelalte volume apărute în ultimii trei ani.

Moderatori: Elena Isabelle Tamba și Gabriela Haja.

Comitetul științific:

Éva BUCHI, Université de Lorraine, Nancy, France; Dan CRISTEA, Academia Română, Filiala Iași, Institutul de Informatică Teoretică; Przemysław DEBOWIAK, Institute of Romance Studies of the Jagiellonian University, Cracovia, Polonia; Gabriela HAJA, Academia Română, Filiala Iași, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”; Iztok KOSEM, Trojina, Institute for Applied Slovene Studies, Ljubljana, Slovenia; Cristian MOROIANU, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București; Elena Isabelle TAMBA, Academia Română, Filiala Iași, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”; Dan TUFİȘ, Academia Română, Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială „Mihai Drăgănescu” București; Rodica ZAFIU, Universitatea din București, Facultatea de Litere.

dr. Mariana Nastasia

GRANTURI, PROIECTE, BURSE

- ◆ Dr. Cristina Florescu (consultații și revizia pentru Romania de sud-est a articolelor din volum), dr. Alina-Mihaela Bursuc, dr. Elena Tamba, dr. Florin-Teodor Olariu și dr. Dinu Moscal au continuat colaborarea la Proiectul Internațional *DÉRom: Dictionnaire Étymologique Roman (Première phase: le noyau panroman)* (ANR și DFG; 2008–prezent, coord. Eva Buchi, Wolfgang Schweickard; <http://stella.atilf.fr/DERom/>).
- ◆ Dr. Marius-Radu Clim a continuat lucrul la proiectul *The Meaning of Creation din cadrul liniei New Horizons for Science and Religion in Central and Eastern Europe*, finanțat de Fundația Templeton împreună cu Oxford University, pentru perioada 2023–2024.
- ◆ În data de 20 mai 2024 a început derularea proiectului *Strategii de convergență epistemică și metodologică în cercetarea filologică din România și Republica Moldova* (codul

proiectului: PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0318; contract nr. 27ROMD/20.05.2024), cu finanțare obținută prin competiție națională de la UEFISCDI, în cadrul Programului 5.8. *Cooperare Europeană și Internațională*, subprogramul 5.8.3. *Bilateral/Multilateral*, instrumentul de finanțare: *Proiecte de colaborare cu Republica Moldova*; proiectul se va desfășura pe o perioadă de doi ani (mai 2024–mai 2026); componența echipei (membri IFRD): dr. Florin-Teodor Olariu (director), dr. Luminița Botoșineanu, dr. Marius-Radu Clim, dr. Veronica Olariu, dr. Mariana Nastasia, dr. Elena Tamba.

◆ Dr. Ioana Baskerville, în calitate de cercetător-membru, a câștigat proiectul extrabugetar *Concevoir des contenus linguistiques et pédagogiques à l'aide des outils de l'intelligence artificielle (IA) dans le domaine de la médecine vétérinaire* (LANGVET-IA), coordonat de Universitatea pentru Științele Vieții „Ion Ionescu de la Brad” din Iași, proiect finanțat de Agenția Internațională a Francofoniei.

PROIECTE PROPUSE

◆ Dr. Ioana Baskerville, dr. Daniela Butnaru, dr. Florin-Teodor Olariu și dr. Elena Isabelle Tamba au participat la depunerea unei aplicații de proiect *Cesar 2030. Centrul de Excelență pentru o Socio-Economie Alimentară Rezilientă*, pentru competiția CoEX de la UEFISCDI, director de proiect dr. Codrin-Dinu Vasiliu; <https://cesar2030.rdrp.org/>.

◆ Dr. Florin-Teodor Olariu a participat la depunerea proiectului de tip *Centre de excelență* (CoEx), în cadrul Programului 5.6. *Provocări*, subprogramul 5.6.1. *Parteneriate pentru agenda strategică*, lansat de UEFISCDI: *Centrul pentru studii privind creșterea incluzivă, educația și migrația (GEM): valorificarea ecosistemelor de date pentru a depăși sărăcia de învățare* (coordonator: Academia de Studii Economice, București).

◆ Dr. Gabriela Haja a inițiat colaborarea cu Fundația „The Open Network for Community Development”, condusă de Cristina Cherț, în vederea realizării unui proiect de cercetare având ca beneficiari asociațiile de români din Belgia (Flandra). Echipa, formată din dr. Gabriela Haja, dr. Florin-Teodor Olariu, dr. Ioana Baskerville și dr. Adina Ciubotariu, a contribuit la redactarea și depunerea cererii de finanțare pentru proiectul *Limbă și cultură românească în Flandra – o cercetare socio-antropologică*, în cadrul competiției organizate de Departamentul pentru Românii de Pretutindeni al Guvernului.

PREMII ȘI DISTINCȚII

◆ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a primit Premiul de excelență al revistei „Convorbiri literare” acordat în cadrul „Zilelor Revistei «Convorbiri Literare»”, Iași, 18 aprilie 2024.

◆ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a fost ales, din mai 2024, ca membru în *Academia Europaea*.

CĂRȚI

◆ (ediție digitală anastatică) *Dicționarul explicativ al limbii române. DEX*, Academia Republicii Socialiste România, Institutul de Lingvistică din București [Conducătorii lucrării: Ion Coteanu, membru al Academiei Republicii Socialiste România, dr. Luiza Seche, dr. Mircea Seche], București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1975, ediție anastatică digitală în CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic, realizat în cadrul Departamentului de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, de: Bursuc, Alina-Mihaela, Clim,

Marius-Radu, Dragomir, Mioara, Florescu, Cristina, Haja, Gabriela, Manea, Laura, Nastasia, Mariana, Tamba, Elena Isabelle (coord.), Teodorescu, Claudius-Marian, 2023–2024, <https://dex1.solirom.ro/>.

♦ **Ciubotaru, Ion H.**, Despinescu, Anton, Doboș, Dănuț, Moldovanu, Dragoș, Zahariuc, Petronel, **Botoșineanu, Luminița, Prisacaru, Ana-Maria, Gherăești – un sat din ținutul Romanului**, ediția a II-a, Iași, Editura Presa Bună, 2024, 454 p., ISBN 978-630-6574-13-1.

♦ **Florescu, Cristina** (coord.), **Florescu, Cristina, Manea, Laura, Tamba, Elena Isabelle, Bursuc, Alina-Mihaela, Butnaru, Daniela**, Cărăbuș, Cristina-Mariana, Tomulesei-Ciobanu, Maria-Marilena, Gales, Cătălin-Bogdan, **Olariu, Florin-Teodor, Teodorescu, Claudius** și Azanfirei, Gabriela-Ana (autori), *Terminologia astronomică românească științifică și populară. Fenomene, obiecte cosmice și constelații (TAFOC)*. Ediție revizuită, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2024, 847 p., ISBN 978-606-37-2132-8, http://www.editura.ubbcluj.ro/www/ro/books/authors_d.php?id=2068.

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

♦ Axinte, Șerban, *Însinguratul*. În memoria lui Nicolae Manolescu, în „Dilema”, 3 aprilie 2024; *Infra-realitate și poezie*, în „Dilema”, 22 mai 2024; *Amorțit, confortabil – despre poezia lui Ioan Es. Pop*, în „Dilema”, 4 iulie 2024; *Naratorul și conștiința de clasă*, în „Observator cultural”, nr. 1206, 2024; *Vieți la distanță*, în „Suplimentul de cultură”, 20 mai 2024; *Less is more, more is not less*, în „Suplimentul de cultură”, 10 iunie 2024; *Activiștii anihilării*, în „Vatra”, 28 mai 2024.

♦ Butnaru, Daniela, *O nouă etapă în cercetarea dialectologică românească: Noul atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina, volumul V*, în „Romanica Cracoviensia”, vol. 23 (2023), nr. 4, 599-604, apărut în aprilie 2024 (<https://ejournals.eu/en/journal/romanica-cracoviensia/article/o-noua-etapa-in-cercetarea-dialectologica-romaneasca-noul-atlas-lingvistic-roman-pe-regiuni-moldova-si-bucovina-volumul-v>; <https://doi.org/10.4467/20843917RC.23.061.19374>). [indexată în Scopus, Erih Plus, Ebsco, CEEOL etc: [Romanica Cracoviensia Indexing & Abstracting \(ejournals.eu\)](https://ejournals.eu/en/journal/romanica-cracoviensia/article/o-noua-etapa-in-cercetarea-dialectologica-romaneasca-noul-atlas-lingvistic-roman-pe-regiuni-moldova-si-bucovina-volumul-v)]; *Une analyse diachronique des changements toponymiques en Roumanie*, în *La variation onomastique. Richesse onomastique dans la vallée de la Loire*, L'Harmattan, 2024, p. 83–92. (<https://www.editions-harmattan.fr/livre-la-variation-onomastique-richesse-onomastique-de-la-vallee-de-la-loire-michel-tamine-9782336436258-79286.html>).

♦ Butnaru, Daniela, Prisacaru, Ana-Maria, *La présence de déonymes religieux dans le vocabulaire de la langue roumaine*, în „Onomástica desde América Latina”, vol. 5, nr. 1 (2024) <https://e-revista.unioeste.br/index.php/onomastica/issue/view/1475> [indexată în Scopus, Erih Plus, DOAJ etc: <https://e-revista.unioeste.br/index.php/onomastica/about>].

♦ Cohal, Alexandru-Laurențiu, *Appunti sul romeno e sull'italiano parlato della seconda generazione di migranti romeni in Italia*, în Aurelia Merlan (ed.), *Romanian in Migration Context*, Tübingen, Narr Francke Attempto Verlag, 2024 [Reihe: Orbis Romanicus. Studia philologica Monacensia, Edunt Andreas Dufter et Bernhard Teuber, Volumen 16], p. 47–66

♦ Dragomir, Mioara, *G. Ivănescu et la variante parlée de l'ancien roumain littéraire: témoignages de son existence, mise en pratique sur la traduction de Hronograf den începutul lumii (vers 1658–1661)*, în vol. Aurelia Merlan / Barbara Schäfer-Prieß (Hrsg.), *Randromania im Fokus Gesprochenes Galicisch, Portugiesisch und Rumänisch*, Peter Lang, Lausanne – Berlin – Bruxelles – Chennai – New York – Oxford, 2024, p. 361–371.

♦ Florescu, Cristina, *Prejudecățile de neclintit ale dorului*, „Scriptor”, anul X, nr. 113–114 (5-6) 2024, mai–iunie, p. 119–120; ISBN 2393-0888.

- ♦ Mironescu, Doris, „*Explorando en la modernidad periférica*”, postfață la lucrarea Max Blecher, *Acontecimientos en la irrealidad inmediata*, trad. Joaquin Garrigos Bueno, San Lorenzo de El Escorial, Caleidoscopio de Libros, 2024, p. 135–142.
- ♦ Moscal, Dinu, Gînsac, Ana-Maria, *Les ainsi nommées « reliques » lexicales d'origine latine des psautiers roumains du XVIe siècle*, în „Zeitschrift für romanische Philologie”, 139/4, 2023, p. 1220–1250 (<https://doi.org/10.1515/zrp-2023-0049>).
- ♦ Munteanu, Eugen, *Cantemir, făuritorul de cuvinte* (VIII), în „Ziarul de Iași”, 06.04.2024, p. 6; *Cantemir, făuritorul de cuvinte* (IX), în ibid, 13.04.2024, p. 6; *Cantemir, făuritorul de cuvinte* (X), în ibid, 20.04.2024, p. 6; *Cantemir, făuritorul de cuvinte* (XI), în ibid, 27.04.2024, p. 6; *Cantemir, făuritorul de cuvinte* (XII), în ibid, 11.05.2024, p. 6; *Cantemir, făuritorul de cuvinte* (XIII), în ibid, 18.05.2024, p. 6; *Cantemir, făuritorul de cuvinte* (XIV), în ibid, 14.05.2024, p. 6; *Cantemir, făuritorul de cuvinte* (XV), în ibid, 01.06.2024, p. 6; *Dicționarul academic al limbii române (DLR) – încotro?* (I), în ibid, 08.06.2024, p. 6; *Dicționarul academic al limbii române (DLR) – încotro?* (II), în ibid, 15.06.2024, p. 6; *Dicționarul academic al limbii române (DLR) – încotro?* (III), în ibid, 22.06.2024, p. 6; *Dicționarul academic al limbii române (DLR) – încotro?* (IV), în ibid, 29.06.2024, p. 6.
- ♦ Olariu, Florin-Teodor, « *Homo migrans* » en tant qu' « *Homo narrans* » ou la « *migraphie* » en tant que récit de vie, în Aurelia Merlan (ed.), *Romanian in Migration Context*, Tübingen, Narr Francke Attempto Verlag, 2024 [Reihe: Orbis Romanicus. Studia philologica Monacensia, Edunt Andreas Dufter et Bernhard Teuber, Volumen 16], p. 23–46.
- ♦ Olariu, Florin-Teodor, Veronica Olariu, *Les corpus de langue roumaine parlée : des corpus dialectaux aux corpus de « migraphies » linguistiques*, în Aurelia Merlan, Barbara Schäfer-Prieß (Hrsg.), *Randromania im Fokus. Gesprochenes Galicisch, Portugiesisch und Rumänisch*, Lausanne – Berlin – Bruxelles – Chennai – New York – Oxford, Peter Lang Verlag, 2024, [Reihe: Romanische Arbeiten interkulturell und interdisziplinär, Herausgegeben von Rafael Arnold, Thomas Johnen, Aurelia Merlan, Jürgen Schmidt-Radefeldt und Rudolf Windisch, Band 22], p. 121–140.

CAPITOLE ÎN VOLUME

- ♦ Botoșineanu, Luminița (coautor), *Micromonografie dialectală*, în volumul *Gherăești – un sat din ținutul Romanului*, ediția a II-a, Iași, Editura Presa Bună, 2024, p. 395–432, ISBN 978-84-19930-04-0.
- ♦ Prisacaru, Ana-Maria (coautor), *Nume de persoană din satul Gherăești. Perspectivă istorică*, în volumul *Gherăești – un sat din ținutul Romanului*, ediția a II-a, Iași, Editura Presa Bună, 2024, p. 433-451, ISBN 978-630-6574-13-1.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

- ♦ Baskerville, Ioana, *Cadrul UNESCO pentru educație culturală și artistică. Care mai este valoarea economică a culturii?*, în cadrul Conferinței internaționale de etno-didactică „Cultura tradițională în școală? Contribuția patrimoniului cultural imaterial la cadrul UNESCO pentru educație culturală și artistică”, organizată de Academia Română, Filiala Iași și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași, Casa Muzeelor, Iași, 16-17 mai 2024.
- ♦ Bursuc, Alina-Mihaela, *Dicționarul între carte și bază de date. Observații terminologice*, la Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării. AcadLexi. 2024”, ediția a XIII-a, organizat de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română,

Filiala Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, pe 3–4 iunie 2024 (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>).

♦ Butnaru, Daniela, *Current trends of official hodonymy in Romania*, comunicare la simpozionul internațional *Naming the Community*, Praga, 16–17 mai 2024. <https://www.eu.avcr.cz/export/sites/eu/.content/files/Programme-Naming-the-Community.pdf>;

Terminologia astronomică populară într-un text inedit de la sfârșitul secolului al XIX-lea, comunicare în cadrul Seminarului trimestrial „Alexandru Philippide” (organizat de Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, în 14 iunie 2024).

♦ Cambose, Astrid, *Preotul scriitor Dumitru Ichim – o jumătate de secol de exil și spiritualitate*, Simpozionul internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a XIII-a, Iași, 30 mai–1 iunie 2024 <https://mld.uaic.ro/simpozionMLD.html>; *Diavolul, o temă cu nesfârșite variațiuni în folclorul românesc*, idem.

♦ Ciubotariu, Adina, *Puncte de legătură: introducerea unui element de cultură tradițională în lecțiile din programa școlară. Exemple grație: ouăle încondeiate*, în cadrul Conferinței Internaționale de Etno-didactică „Cultura tradițională în școală? Contribuția patrimoniului cultural imaterial la cadrul UNESCO pentru educație culturală și artistică”, Iași, 16–17 mai 2024; *Aflarea viitoarei meserii – o practică socială de integrare a pruncului*, în cadrul Simpozionului național „Identitate națională – identitate europeană”, Craiova, 23–24 mai 2024, organizat de Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor”, al Academiei Române.

♦ Clim, Marius-Radu, *Impactul digitalizării și al sistemelor de inteligență artificială asupra domeniului lexicografiei*, la Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării. AcadLexi. 2024”, ediția a XIII-a, organizat de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, pe 3–4 iunie 2024 (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>).

♦ Cojocaru, Vlad, *Toponymy and identity*, comunicare la simpozionul internațional *Naming the Community*, Praga, 16–17 mai 2024. <https://www.eu.avcr.cz/export/sites/eu/.content/files/Programme-Naming-the-Community.pdf>

♦ Dragomir, Mioara, *Episodul „Visele lui Iosif, feciorul lui Iacov”, în traducerea biblice din ms. 45, ms. 4389 și în traducerea Hronograf den începutul lumii din Ms. 3517 (cca. 1658–1661)*, la Simpozionul Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a XIII-a, 30 mai–1 iunie 2024; *Importanța primei etape a Dicționarului limbii române – principiile, normele și lucrul lui A. Philippide și al echipei sale*, la Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării. AcadLexi. 2024”, ediția a XIII-a, organizat de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, pe 3–4 iunie 2024 (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>); *Rarități lexicale în Hronograf den începutul lumii (ms. 3517 cca 1658–1661) – analiză în vederea lucrului la Dicționarul limbii române și la Dicționarul etimologic al limbii române, redactate sub egida Academiei Române (litera E)*, la idem (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>).

♦ Florescu, Cristina, *Termenii astronomici românești. Chestiuni etimologice*, la Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării. AcadLexi. 2024”, ediția a XIII-a, organizat de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, în

colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, pe 3-4 iunie 2024 (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>); participare online la al XIX-lea Atelier DERom (28 iunie 2024) (ATILF - Nancy și Universitatea Sarre – Saarebruck). Cf. <http://www.atilf.fr/DERom>.

♦ Haja, Gabriela, *Numele de plante în Dicționarul limbii române*, la Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării. AcadLexi. 2024”, ediția a XIII-a, organizat de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, 3–4 iunie 2024 (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>);

♦ Manea, Laura, *Termeni astronomici generici în scrierea lui Dosoftei, Viața și petrecerea svinților*, la Simpozionul Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a XIII-a, 30 mai–1 iunie 2024; *Termeni care desemnează fenomene astronomice în scrierea „Viața și petrecerea svinților” a mitropolitului Dosoftei*, la Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării. AcadLexi. 2024”, ediția a XIII-a, organizat de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, pe 3–4 iunie 2024 (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>);

♦ Mironescu, Doris a participat la dezbateră „Mai merită să traducem clasicii?”, alături de traducătoarea Joanna Kornas-Warwas, în cadrul proiectului „Traducători și scriitori în dialog”, organizatori Muzeul Național al Literaturii Române Iași și Memorialul Mihai Eminescu, Ipotești, 6 iunie 2024 (online).

♦ Munteanu, Eugen, *Un manuscris românesc cu conținut religios în colecțiile unei vechi bibliotecii municipale din Saxonia (Ratsschulbibliothek Zwickau)*, conferință plenară prezentată în cadrul Simpozionului Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a XIIIa, Iași, 29 mai–30 iunie 2024.

♦ Nastasia, Mariana, *Funcțiile textual-discursive ale inseratelor biblice în Viața și petrecerea svinților (1682–1686) a mitropolitului Dosoftei*, la Simpozionul Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a XIII-a, 30 mai–1 iunie 2024; *Elementele germane din lucrarea Kleines walachisch-deutsch und deutsch-walachisches Wörterbuch de Andreas Clemens, Buda, 1821. Partea a II-a*, la Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării. AcadLexi. 2024”, ediția a XIII-a, organizat de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, pe 3–4 iunie 2024 (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>); *Utilizarea Ms. Philippide (1897–1905) la redactarea Dicționarului limbii române, ediția a doua, revizuită și adăugită*, la idem (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>).

♦ Olariu, Florin-Teodor, Olariu, Veronica, „*Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei*” (ALAB) – *aspecte din experiența proiectării și derulării cercetărilor de teren*, susținută în cadrul conferinței *Cercetări de teren. Perspective lingvistice și etnografice*, organizată de Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, 6–7 iunie 2024;

♦ Stroescu, Diana, *Memorie și identitate în timpul marilor conflicte militare*, la Conferința științifică internațională *Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity*, ediția a XI-a (GIDNI 11), organizată de Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”, în parteneriat cu Institutul de Studii Multiculturale Alpha și Universitatea „Dimitrie Cantemir”, Târgu Mureș, 18–19 mai 2024.

- ♦ Tamba, Elena Isabelle, Butnaru, Daniela, Haja, Gabriela, Olariu, Florin-Teodor, Savin, Petronela, ***Hrana în spațiul public – elemente de strategie discursivă***, la Conferința națională Cercetări de teren. Perspective lingvistice și etnografice, organizată de Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, 6-7 iunie 2024 (<https://www.inst-puscariu.ro/pdf/Afis%20-%20Cercetari%20de%20teren.pdf>).
- ♦ Tamba, Elena Isabelle, ***Limba română în era digitală***, la Zilele Școlii Doctorale, organizate de Școala de Studii Doctorale a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău, în data de 20 mai 2024 (keynote speaker); ***Provocările și oportunitățile erei digitale pentru limba română***, prelegere susținută la Colegiul Tehnic „Gh. Asachi” Iași, pe 24 mai 2024, în proiectul denumit „Moștenirea culturală și lingvistică a limbii române”, organizat de Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi” din Iași, în colaborare cu programul Academia Altfel al Academiei Române, Filiala Iași (keynote speaker); ***Termeni astronomici în texte biblice românești***, la Simpozionul Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a XIII-a, 30 mai–1 iunie 2024; ***Alexandru Philippide și neologismele în Dicționarul limbii române al Academiei***, la Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării. AcadLexi. 2024”, ediția a XIII-a, organizat de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, 3–4 iunie 2024 (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>).

ACADEMIA ALTFEL

MEDIUL PREUNIVERSITAR

- ♦ Ciubotariu, Adina a prezentat ***Sărbătorile Pascale*** la Școala Internațională Spectrum Iași elevilor din clasa I și a IV-a, pe data de 24 aprilie.
- ♦ Dragomir, Mioara, ***Denumiri de plante*** – prelegere susținută pentru trei clase (a IV-a și a VI-a) la Colegiul Național „Vasile Alecsandri”, Iași, 15, 16 aprilie 2024 și la Școala Gimnazială „Titu Maiorescu”, Iași, 17 mai 2024
- ♦ Stroescu, Diana, Zaharia, Simona, Blaga, Diana, activitatea cultural-educativă cu profil interactiv, intitulată ***Scrisul de mână. Curs de caligrafie***, la Liceul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, pe data de 24.04.2024.
- ♦ Tamba, Elena, ***Povestea astronomiei în limba română***, prelegere susținută la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Iași, pe data de 23 aprilie 2024.

MEDIUL UNIVERSITAR

- ♦ Haja, Gabriela, ***Limba română în era digitală / La langue roumaine à l'ère numérique***, conferință susținută, în 24 aprilie 2024, sub genericul *Româna și franceza în dialog lingvistic și literar / Roumain & français en dialogue linguistique & littéraire*, în cadrul seriei de cursuri-conferințe organizată în anul academic 2023–2024 de dr. Alice Toma în cadrul Université Libre de Bruxelles – Solbosch.
- ♦ Tamba, Elena Isabelle, ***Resurse digitale pentru limba română***, prelegere în cadrul programului-pilot de ateliere de formare în universități, cu tema *Filologia și provocările erei digitale* – Academia Altfel pentru mediul universitar, susținută, la invitația Bibliotecii Centrale Universitare, pentru studenți de la Facultatea de Litere și de la Facultatea de Filozofie de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în datele de 08.04.2024, 09.04.2024, 31 mai 2024; ***Resurse digitale pentru limba română***, prelegere în cadrul programului-pilot de ateliere de formare în universități, cu tema *Filologia și provocările erei digitale* – Academia Altfel pentru mediul universitar, susținută pe 10 aprilie 2024, pentru studenți și cadre didactice de la Catedra de Filologie Română și Clasică, Facultatea de

Filologie a Universității Naționale „Yurii Fedkovici”, Cernăuți, Ucraina; pe 26 aprilie 2024, pentru studenți și cadre didactice de la Facultatea de Litere a Universității „Dunărea de Jos”, din Galați, pe 29 mai 2024, pentru studenți și cadre didactice de la Facultatea de Litere de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; *Ressources numériques pour l'étude de la langue roumaine. Étude de cas – la terminologie de l'astronomie en roumain*, conferință susținută în 17 aprilie 2024, sub genericul *Româna și franceza în dialog lingvistic și literar / Roumain & français en dialogue linguistique & littéraire*, în cadrul seriei de cursuri-conferințe organizată în anul academic 2023–2024 de dr. Alice Toma în cadrul Université Libre de Bruxelles – Solbosch; *Resurse digitale pentru limba română*, prelegere în cadrul programului-pilot formare în universități, cu tema *Filologia și provocările erei digitale – Academia Altfel pentru mediul universitar*, susținută în cadrul unui atelier de formare online organizat de Școala Doctorală „Alexandru Piru” în colaborare cu Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Iași, Facultatea de Litere – Universitatea din Craiova și Biblioteca Universității din Craiova, pe data de 24 aprilie 2024 și pentru studenți și cadre didactice de la Școala Doctorală de Filologie a Facultății de Teologie, Litere, Istorie și Arte a Universității Naționale de Știință și Tehnologie, Politehnica București, Centrul Universitar Pitești, pe 13 mai 2024.

LANSĂRI DE CARTE

- ◆ În data de 12 aprilie 2024 a avut loc la Târgul de Carte „Librex”, Iași, lansarea volumului: **Nastasia, Mariana**, Cazac, Maria-Lucreția (ed.), *Florilegium doctorale. Eugenio Munteanu septuagesimum annum peragenti a discipulis gratitudinis causa offertum*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2023, 520 p., ISBN: 978-606-714-821-3. Au prezentat prof. univ. dr. Eugen Munteanu, CS I dr. Mioara Dragomir și conf. univ. dr. Ana-Maria Minuț.
- ◆ În data de 13 aprilie 2024 a avut loc la Târgul de Carte „Librex”, Iași, lansarea volumului: Dragomir, Mioara *Hronograf den începutul lumii. O samă de învățături (ms. 3517 BAR)*, Traducere atribuită lui Nicolae Milescu Spătarul, Volumul I, *Notă asupra ediției. Studii. Glosar*; Volumul II, *Glava 6 – Împărăția altui Artaxerxu, Mână lungă. Glava 63, Textul transcris. Note și comentarii. Facsimile (f. 1^r–f. 125^v)*; Volumul III, *Începătură împărățiilor elinești. Glava 64 – Împărăția lui Arcadie, feciorul lui Theodosie. Glava 132, Textul transcris. Note și comentarii. Facsimile (f. 126^r–243^v)*; Volumul IV, *Împărăția lui Theodósie cel micu. Glava 133 – Împărăția lui Ioan Țâmischi și cu ficiorii Theofanii. Glava 178, Textul transcris. Note și comentarii. Facsimile (f. 243^v–439^r)*; Volumul V, *Împărăția lui Vasălie ș-a lui Costantin, ficiorii lui Roman, de al doilea rând. Glava 179 – pentru prietenii, învățatură, Textul transcris. Note și comentarii. Facsimile (f. 439^v–f. 608^v)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2024, 3065 p. A prezentat CS I dr. Gabriela Haja, director al Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași.
- ◆ În data de 13 aprilie 2024 a avut loc la Târgul de Carte „Librex”, Iași, lansarea cărții de poezii Dragomir, Mioara, *Periplu prin spații de suflet*, Iași, Editura Doxologia, 2023. A prezentat ACS dr. Mariana Nastasia, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași.
- ◆ Durnea, Victor a participat la Târgul de carte Librex, Iași, 13 aprilie 2024, unde a avut loc lansarea celor cinci volume apărute la Editura Știința din Chișinău, Republica Moldova: C. Stere, *Scrieri. Publicistică social-politică*, vol. I, (1893–1907), 2023, 412 p., ISBN 978-9975-85-415-3; vol. 2. (1908–1916), 2023, 549 p., ISBN 978-9975-85-416; 2024; vol. 3 (1917), 2024, 509 p., ISBN ISBN 978-9975-85-414-6; vol. 4 (1918), 2024, 386 p., ISBN 978-9975-85-429-0; vol. 5 (1920–1934), 379 p., il., ISBN 978-9975-67-986-2). – ISBN 978-9975-85-

414-6. Din partea institutului, a prezentat dr. Gabriela Haja, director al Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași

VARIA

- ◆ În 14 iunie 2024 a avut loc al doilea Seminar „Philippide”, organizat trimestrial în cadrul Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide”. Dr. Daniela Butnaru a prezentat lucrarea *Terminologia astronomică populară într-un text inedit de la sfârșitul secolului al XIX-lea*. În partea a doua, dr. Astrid Cambosa a rezumat noutățile din cadrul *Legii privind statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare*, publicată în „Monitorul Oficial al României”, nr. 546, din 12 iunie 2024.
- ◆ Dr. Ioana Baskerville a predat cursuri despre salvagardarea patrimoniului cultural imaterial în cadrul trainingului „The involvement of local communities in the planning and implementation of safeguarding intangible cultural heritage in the Republic of Moldova”, organizat de Centrul Regional pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial din Sud-estul Europei sub auspiciile UNESCO de la Sofia, Ministerul Culturii al Republicii Moldova, USAID Moldova, desfășurat în perioada 3–6 iunie 2024, la Muzeul Național de Etnografie și Istorie naturală de la Chișinău.
- ◆ Dr. Ioana Baskerville a participat, în calitate de punct focal național pentru Convenția UNESCO din 2003 și expert în domeniul patrimoniului cultural imaterial al Ministerului Culturii la Adunarea Generală a statelor membre la Convenția UNESCO din 2003, Paris, 10–11 iunie 2024.
- ◆ Dr. Daniela Butnaru este *peer review* pentru „Folia Lingvistica”.
- ◆ Dr. Adina Ciubotariu a acordat consultanță în cadrul întâlnirii din data de 12 iunie la Agenția pentru Protecția Mediului în vederea înaintării studiului științific pentru desemnarea Parcului Natural Codrii Iașilor către Comisia de Biologie a Academiei Române, Filiala Iași. Anterior a acordat un interviu despre acest demers la Radio Iași (5 iunie). În calitate de membru al Comisiei pentru salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial, a participat la ședințele lunare de la Ministerul Culturii și a evaluat 8 dosare ale candidaților pentru primirea titlului de Tezaur Uman Viu. În data de 26 iunie a participat la întâlnirea internațională organizată de Comisia Națională a Germaniei pentru UNESCO, în vederea redactării unei nominalizări comune pentru promovarea patrimoniului cultural imaterial al minorității roma.
- ◆ În data de 25 iunie 2024, dr. Luminița Botoșineanu a fost membră în comisia de susținere publică a tezei cu titlul *Receptarea ideilor lui Ferdinand de Saussure în cultura română. Începuturile*, elaborată de drd. Daniela Temneanu, sub îndrumarea prof.univ.dr.habil. Magda Jeanrenaud. Teza a fost realizată și susținută la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ◆ Dr. Victor Durnea a participat la comemorarea lui Constantin Stere (Casa Memorială Constantin și Ion Stere, com. Bucov, jud. Prahova), 31 mai 2024.
- ◆ Dr. Gabriela Haja a susținut o alocuțiune, sub tema *Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum” la 15 ani de existență*, în deschiderea lucrărilor Simpozionului internațional „Explorări în Tradiția Biblică Românească și Europeană”. Ediția a XIII-a, organizat de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Institutul de Cercetări Interdisciplinare – Departamentul de Științe Socio-Umane, Centrul de Studii Biblico Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”, Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România, Mitropolia Moldovei și Bucovinei, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Academiei Române, Filiala Iași. Ediție organizată în parteneriat cu Primăria Municipiului Iași, în perioada 30 mai – 1 iunie 2024.
- ◆ Dr. Doris Mironescu a participat, în calitate de președinte, la lucrările juriului Premiului Național pentru Debut în Poezie „Opus Primum”, Memorialul Mihai Eminescu, Ipotești, 15 iunie 2024.
- ◆ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a îndrumat un număr de 6 doctoranzi în cadrul Școlii Doctorale de Studii Filologice, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ◆ Dr. Florin-Teodor Olariu a fost invitat să susțină comunicarea *Ion Neculce – file de istorie culturală*, la sărbătorirea a 75 de ani de la înființarea Liceului Teoretic „Ion Neculce” din Iași, 21 mai 2024.
- ◆ În perioada 1 ianuarie–31 septembrie 2024, dr. Florin-Teodor Olariu sprijină, în calitate de tutore, activitatea de cercetare doctorală a drd. Anna-Marie Sprenger de la Departamentul de Lingvistică al Universității din Chicago, SUA, pentru redactarea tezei de doctorat cu titlul *Talking Place, Sounding Space: Language and Placemaking in Iași, Romania*

- ◆ Dr. Diana Stroescu a continuat activitatea didactică de Lector asociat la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere, în cadrul Departamentului de Românică, Jurnalism, Științe ale comunicării și Literatură comparată – Seminar de Literatură veche, premodernă și pașoptistă.
- ◆ Dr. Elena Tamba a participat la seminarul online „Inteligență artificială în care puteți avea încredere cu Web of Science”, organizat de Web of Science Group (o companie Clarivate Analytics) & Enformation, pe data de 29 mai 2024.
- ◆ Dr. Elena Tamba a participat, în calitate de delegat al Academiei Române în EFNIL, la webinarul organizat de federație în data de 29 mai 2024 (<http://www.efnil.org/>).
- ◆ Dr. Elena Tamba a participat, în calitate de delegat al Academiei Române în EFNIL, la jurizarea disertațiilor din cadrul celei de-a patra competiții EFNIL Master’s Thesis (<http://www.efnil.org/master-thesis-award>).
- ◆ Dr. Elena Tamba a fost membru în comisia de acordare a titlului de doctor doamnei Simona Mihaela Nistor, pentru realizarea tezei *Paradigme de la distance et modélisation du scénario pédagogique dans une formation numérique professionnelle en FLE*, sub coordonarea prof. univ. dr. habil. Felicia Dumas, susținută la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (25 iunie 2024) și în comisia de acordare a titlului de doctor doamnei Maria-Alexandra Fercal căs. Druțu, pentru realizarea tezei *Prezența termenilor religioși creștini în dicționarele bilingve franco-române*, sub coordonarea prof. univ. dr. habil. Felicia Dumas, susținută la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (25 iunie 2024)
- ◆ Dr. Elena Isabelle Tamba (coord.), dr. Daniela Butnaru, dr. Florin-Teodor Olariu și prof. univ. dr. Petronela Savin (de la Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău) au creat un laborator viu de lingvistică (Linguistic Actions Living Lab).
- ◆ Între 30 mai–1 iunie 2024 a avut loc Simpozionul Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a XIII-a, organizat de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Institutul de Cercetări Interdisciplinare – Departamentul de Științe Socio-Umane, Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”, Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România, Mitropolia Moldovei și Bucovinei și de Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași. Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a fost președinte al comitetului de organizare a Simpozionului; dr. Mioara Dragomir și dr. Mariana Nastasia au făcut parte din comitetul de organizare a Simpozionului (<https://mld.uaic.ro/simpozionMLD.html>).
- ◆ Membrii Departamentului de lexicologie și lexicografie au organizat Colocviul cu participare internațională „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării. AcadLexi. 2024”, ediția a XIII-a, în perioada 3–4 iunie; coorganizator: Asociația Culturală „A. Philippide” (<https://philippide.ro/AcadLexi/2024/program/program-ro.pdf>).
- ◆ În cadrul manifestării „Șotron. Festivalul copilăriei”, ediția a XI-a, 7–9 iunie 2024, organizat de Muzeul Național al Literaturii Române Iași, institutul nostru a fost reprezentat de dr. Ioana Baskerville și dr. Adina Ciubotariu, care au organizat prezentarea *Jocuri din vatra satului – jocul poveștilor*, și de dr. Mariana Nastasia, dr. Gabriela Haja, dr. Elena Tamba, dr. Marius-Radu Clim, dr. Simona Zaharia, care au organizat atelierul *De-a șotronul, printre cuvinte* (<https://sotroniasi.ro/program-2024/>).
- ◆ O parte dintre cercetătorii de la toate departamentele din institut se ocupă de pregătirea celei de a XXIII-a ediții a Simpozionului anual internațional *Limbă, cultură și identitate românească*; organizatori: Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, în perioada 16–18 octombrie 2024.
- ◆ Cercetători din Institut au participat la ședințele de lucru din cadrul proiectului CISD-ARFI-2022.

Redacția:

Ofelia Ichim, Maricica Munteanu, Mariana Nastasia

Ana-Maria Prisacaru

Responsabil de număr: Ofelia ICHIM

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „ALEXANDRU PHILIPPIDE” • STRADA

CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700481 • TEL./FAX: 0040232/256075

E-MAIL: institutul.philippide@acadiasi.ro

WEB: <http://www.philippide.ro/>

ISSN 1582-5019